

Datawijsheid

Datawijsheid is het bewust, actief, kritisch en creatief omgaan met data. Het is het vermogen om data te zoeken, vinden, beoordelen en gebruiken als informatie en het zelf produceren van data. Het gaat over hoe al je data verwerkt en gebruikt wordt (privacy), hoe bepaalde data verzameld worden (algoritmes), hoe data gevisualiseerd en geïnterpreteerd worden (betrouwbaarheid), hoe je informatie haalt uit data zodat dit ook voor jezelf nuttig kan zijn.

Wat je zeker moet weten over het thema

1. **Het internet is een schat aan informatie en gegevens.** We delen heel wat informatie over onszelf online, we verspreiden foto's, locaties, tweets, we vinden dingen leuk en niet leuk. Al deze informatie resulteert in data over onszelf. Dit maakt het heel wat bedrijven en organisaties makkelijker om ons gedrag te voorspellen en beïnvloeden.
2. **Data stellen we vaak voor met cijfers en tabellen.** Je kan er dan heel wat mee doen zoals bewaren, verzamelen, bewerken en uitwisselen met anderen.
3. **Online data hebben voor- en nadelen.** Zo krijg je meer informatie op maat aangeboden omdat bedrijven meer te weten komen over wat hun klanten willen. Nadeel is dat deze data ook je privacy schaden omdat deze vaak doorverkocht worden naar andere bedrijven.
4. **Cookies zijn kleine bestandjes met informatie** over o.a. jouw zoekgedrag en interesses. Een algoritme is een reeks instructies die ervoor zorgt dat je de zoekresultaten, filmpjes ... te zien krijgt die het beste bij jou(w profiel) passen.
5. **De manier waarop iets voorgesteld wordt, hangt vaak samen vanuit welk standpunt een gebeurtenis weergegeven wordt.** Zo kunnen cijfers positief of negatief weergegeven worden afhankelijk van de boodschap men wil brengen.
6. **Cijfers geven de indruk dat iets correct en betrouwbaar is.** Veel meer dan wanneer een journalist spreekt over veel of een aantal. Want cijfers kunnen emoties oproepen, de aandacht trekken en mensen overtuigen. De aanwezigheid van cijfers is dus belangrijker dan de inhoud en de details die cijfers geven.

Is het je ook al opgevallen? Data of gegevens over jezelf en je leerlingen worden overal en op elk moment verzameld. Maar wat gebeurt er met deze data? Wie gebruikt deze?
Het is belangrijk om hier al school aandacht voor te hebben.

Tips voor jou als leerkracht

Laat kinderen zelf aan de slag gaan met data. Laat hen nadenken over hoe ze data kunnen voorstellen. Maak bijvoorbeeld zelf eens een infographic over een bepaald onderwerp.

Sta met je klas stil bij welke gegevens kinderen online over zichzelf verspreiden en hoe bedrijven hiermee aan de slag gaan.

Laat hen hun cookiespoor visualiseren zodat ze zicht krijgen op welke data ze doorgeven aan derden. Gebruik hiervoor Firefox-add-on Lightbeam.

Maak samen met de leerlingen online profielen, welke data willen jullie over jullie zelf prijsgeven?

Aan de slag

⚡ **Affiche Informatievaardigheden**
[mediawijs.be/tools/betrouwbare-info-of-toch-fake](https://www.mediawijs.be/tools/betrouwbare-info-of-toch-fake)
Affiche over hoe je kan onderzoeken of informatie betrouwbaar is of niet.

⚡ **Affiche Stappenplan Privacy**
www.mediawijs.be/tools/stappenplan-privacy
Dit stappenplan helpt je stilstaan bij welke informatie je over jezelf vrijgeeft online.

⚡ **Lespakket Net op 't net**
www.ikbeslis.be/ouders-leerkrachten/lesmateriaal
Een kant-en-klaar lespakket over online privacy.

⚡ **Lesmodules De Baas op Internet**
www.debaasopinternet.nl
Lesmodules over privacy, encryptie, big data en internetstructuren.

Leesvoer

⚡ **Interactieve video - Datawijs -**
www.datawijs.be

⚡ **Mediawegwijzer Privacy**
mediawijs.be/tools/mediawegwijzer-privacy-abc

⚡ **MOOC Mediacoach Filter Bubble**
mediawijs.be/mediabank/filter-bubbel

⚡ **Artikel 'Shockeren om te leren?'**
<https://mediawijs.be/nieuws/moeten-we-shockeren-te-leren>